

عنوان مقاله:

پژوهشی در باب تفاوت مشترک لفظی با حقیقت و مجاز در قرآن کریم

محل انتشار:

نخستین همایش ملی علوم اسلامی حقوق و مدیریت (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

نیکتا میرزایی-

خلاصه مقاله:

یکی از مباحث جنجال برانگیز که در گذشته مطرح بود و در برخی نوشته‌های عصر حاضر نیز قابل توجه است، مسئله وجود حقیقت و مجاز و اشتراک لفظی در قرآن است که بیشتر با بها ندادن به آن، از کنارش گذاشته‌اند، زیرا استعمال حقیقت و مجاز و اشتراک لفظی و دیگر محسنات بدیعی در قرآن، از بارزترین جنبه‌های اعجاز بیانی قرآن شناخته شده است و تمامی بلغا و ادبا بر آن اتفاق نظر دارند. البته منکران به شیبه‌ای دست یازیده‌اند که بیشتر جنبه کلامی دارد تا جنبه ادبی و بلاغی. 1. برخی مجاز را برابر کذب دانسته‌اند. 2. برخی آن را حالتی اضطراری گرفته‌اند و گفته‌اند متکلم آنگاه به مجاز روی می‌آورد که از آوردن حقیقت در تنگنا قرار گرفته باشد. 9. برخی از سلفیون و نیز افراطیون اهل کشف و شهود، بدین دلیل وجود مجاز را در قرآن منکر شده‌اند که موجب نفی معانی و سلب حقایق می‌شود. تمامی این شبهات از منظر محققان و فرهیختگان اهتلاذ و معرفت، فاقد وجاهت علمی است، زیرا مجاز نه کذب است، نه حالت ضرورت دارد. واژگان مشترک لفظی قرآن کریم الفظی هستند که در ظاهر یکسانند اما در جملات مختلف، به معانی متفاوتی به کار رفته‌اند. عنوان وجوه که کاربردش به قرن نخست هجری باز می‌گردد، مفهوم عامی بود که این واژگان را نیز در برمی‌گرفت. سیبویه نیز با تعبیر اتفاق اللفظین و اختلاف المعنیین بدان اشاره کرد. در این پژوهش تاثیر این واژگان بر قرآن کریم بررسی شده است. از این رو، نخست به بیان مفهوم اشتراک لفظی و... پرداخته و پس از آن به وجود و اهمیت این الفاظ در قرآن کریم و ضرورت شناخت آنها اشاره شده، سپس تاثیر واژگان مشترک و حقیقت و مجاز بر قرآن در سه بخش اسمی، افعال و حروف بررسی و برای هر یک شواهدی ذکر شده است.

کلمات کلیدی:

اشتراک لفظی، حقیقت، مجاز، قرآن کریم، وجوه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/534146>

